

Määräykset ja ohjeet 11/2021

Lakisääteisten eläkesäätiöiden ja eläkekassojen hallinto

Dnro

FIVA x/xx.xx/xxxx

Antopäivä

1.2.2022

Voimaantulopäivä

31.3.2022

Lisätietoja

Vakuutusvalvonta/Työeläkelaitokset

FINANSSIVALVONTA

puh. 09 183 51

etunimi.sukunimi@finanssivalvonta.fi

finanssivalvonta.fi

Määräysten ja ohjeiden oikeudellinen luonne

Määräykset

Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmassa ”Määräys”-otsikon alla esitetään Finanssivalvonnan antamat määräykset. Määräykset ovat velvoittavia oikeussääntöjä, joita on noudatettava.

Finanssivalvonta antaa määräyksiä ainoastaan määräyksenantoon valtuuttavan lain säännöksen nojalla ja sen asettamissa rajoissa.

Ohjeet

Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmassa ”Ohje”-otsikon alla esitetään Finanssivalvonnan tulkintoja lainsäädännön tai muun velvoittavan sääntelyn sisällöstä.

”Ohje”-otsikon alla on lisäksi suosituksia ja muita toimintaohjeita, jotka eivät ole velvoittavia. Ohjeissa on myös kansainvälisten ohjeiden ja suositusten noudattamista koskevat Finanssivalvonnan suositukset.

Ohjeen kirjoitustavasta ilmenee, milloin kyseessä on tulkinta ja milloin suositus tai muu toimintaohje. Ohjeiden kirjoitustapaa sekä määräysten ja ohjeiden oikeudellista luonnetta on selvitetty tarkemmin Finanssivalvonnan verkkopalvelussa.

[Finanssivalvonta.fi > Sääntely > Määräysten ja ohjeiden oikeudellinen luonne](#)

Sisällysluettelo

1	Soveltamisala ja määritelmät	5
1.1	Soveltamisala	5
1.2	Määritelmät	5
2	Säädöstausta ja kansainväliset suositukset	6
2.1	Lainsäädäntö.....	6
2.2	Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet.....	6
3	Tavoitteet.....	7
4	Sääntöjen vahvistaminen	8
4.1	Hakemukseen sovellettavat lainkohdat	8
4.2	Hakemus eläkelaitosta perustettaessa	8
4.3	Hakemuksen sisältö	8
4.4	Hakemukseen liitettävät selvitykset ja asiakirjat	8
4.5	Hakemuksen toimittaminen Finanssivalvonnalle	9
5	Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen johdon kelpoisuus	10
5.1	Lainsäädännössä eläkelaitosten hallitukselle ja toimitusjohtajalle asetetut vaatimukset	10
5.1.2	Hallituksen jäsenien asiantuntemus sekä hallituksen sijoitustoiminnan tuntemus	10
5.2	Toimitusjohtajan asiantuntemus	11
5.3	Hallituksen jäsenien ja toimitusjohtajan hyvämaineisuus.....	11
5.4	Johdon kelpoisuuden arviointi ja muutosilmoituksen toimittaminen Finanssivalvonnalle.....	12
6	Sisäinen valvonta	14
6.1	Sisäisen valvonnan järjestäminen	14

6.2	Säännösten noudattamista valvovan toiminnon (compliance) järjestäminen ..	16
7	Sisäinen tarkastus.....	17
8	Riskienhallinta	18
8.1	Riskienhallinnan järjestäminen	18
8.2	Riski- ja vakavaraisuusarvio.....	19
9	Sijoitustoiminnan järjestäminen ja sijoitussuunnitelma.....	21
9.1.2	Varainhallinnan ja maksuliikenteen järjestäminen	21
9.1.3	Sijoitustoiminnan järjestäminen	21
9.2	Hallituksen vastuut sijoitustoiminnassa ja sijoitustoiminnan riskienhallinnassa / sijoitussuunnitelma	22
10	Hakemus vakuutuskannan luovuttamiseksi	24
11	Vakavaraisuuspääoman ylitteen palauttaminen osakkaille ja sisäinen siirto	26
11.1	Hakemus vakavaraisuuspääoman ylitteen palauttamiseksi osakkaille	26
11.2	Hakemus sisäiseen siirtoon	26
12	Kumotut määräykset ja ohjeet	28

1 Soveltamisala ja määritelmät

1.1 Soveltamisala

- (1) Näitä määräyksiä ja ohjeita sovelletaan seuraaviin Finanssivalvonnasta annetussa laissa tarkoitettuihin valvottaviin:
 - eläkesäätiöt
 - eläkekassat
- (2) Näitä määräyksiä ja ohjeita sovelletaan lisäksi eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain, lisäeläkesäätiöistä ja lisäeläkekassoista annetun lain ja vakuutuskassalain voimaanpanolain (xxx/xxxx) 3 ja 5 §:n mukaisiin osastoihin, jotka harjoittavat lakisääteistä eläkevakuuttamista.
- (3) Näiden määräysten ja ohjeiden lukua 11.2 sovelletaan vain AB-eläkesäätiöihin ja AB-eläkekassoihin.

1.2 Määritelmät

Eläkelaitos

- (4) Eläkelaitoksella tarkoitetaan eläkesäätiötä ja eläkekassaa.

Eläkelaitoksen johto

- (5) Eläkelaitoksen johdolla tarkoitetaan hallitusta ja toimitusjohtajaa.

AB-eläkesäätiö

- (6) Näissä määräyksissä ja ohjeissa AB-eläkesäätiöllä tarkoitetaan eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain, lisäeläkesäätiöistä ja lisäeläkekassoista annetun lain ja vakuutuskassalain voimaanpanolain (xxx/xxxx) 3 §:n mukaista eläkesäätiötä, jonka tarkoituksena on myöntää sekä vapaaehtoisia lisäetuuksia (A-osasto) että lakisääteisiä eläkkeitä ja muita etuuksia (B-osasto).

AB-eläkekassa

- (7) Näissä määräyksissä ja ohjeissa AB-eläkekassalla tarkoitetaan eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain, lisäeläkesäätiöistä ja lisäeläkekassoista annetun lain ja vakuutuskassalain voimaanpanolain (xxx/xxxx) 5 §:n mukaista eläkekassaa, joka harjoittaa sekä lakisääteistä toimintaa (B-osasto) että muuta toimintaa (A-osasto).

2 Säädoista ja kansainväliset suositukset

2.1 Lainsäädäntö

Näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat säädökset:

- laki eläkesäätiöistä ja eläkekassoista (xxxx/xxxx, jäljempänä myös ESKL)
- laki eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain, lisäeläkesäätiöistä ja lisäeläkekassoista annetun lain ja vakuutuskassalain voimaanpanosta (xxxx/xxxx, jäljempänä myös VoimPL)
- eläkesäätiölaki (1774/1995, jäljempänä myös ESL)
- vakuutuskassalaki (1164/1992, jäljempänä myös VKL)

2.2 Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet

Finanssivalvonnan oikeus antaa velvoittavia määräyksiä perustuu seuraaviin säännöksiin:

- eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain 2 luvun 9 §:n 4 momenttiin,
- eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain 4 luvun 25 §:n 1 ja 2 momenttiin,
- eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain 8 luvun 5 §:n 2 momenttiin,
- eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain 9 luvun 5 §:n 2 momenttiin,
- eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain 12 luvun 6 §:n 3 momenttiin,
- eläkesäätiölaki 6 §:n 7 momentti,
- vakuutuskassalaki 8 a §:n 7 momentti.

3 Tavoitteet

- (1) Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen hallintoa koskevat määräykset ja ohjeet ovat osa Finanssivalvonnan eläkesäätiöille ja -kassoille antamaa määräysten ja ohjeiden kokonaisuutta. Näiden määräysten ja ohjeiden tavoitteena on ohjeistaa eläkesäätiöiden ja eläkekassojen hallinnon järjestämistä niiltä osin kuin lainsäädännöstä ei ole saatavissa riittävää ohjeistusta sekä teknisesti uudistaa ja nykyaikaistaa Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet aihepiirin osalta.
- (2) Näiden määräysten ja ohjeiden tavoitteena on eläkesäätiöiden ja eläkekassojen hallinnon selkeyden ja ymmärrettävyyden ja sitä kautta valvottavuuden parantaminen ja valvottavien toiminnan selkeyttäminen, varojen käytön valvottavuuden parantaminen ja hallinnon asianmukaisen järjestämisen edistäminen.

4 Sääntöjen vahvistaminen

4.1 Hakemukseen sovellettavat lainkohdat

- (1) ESKL 2 luvun 8 §:n mukaan eläkelaitoksella tulee olla säännöt, joissa on määrättävä, mitä mainitussa lainkohdassa säädetään. ESKL 2 luvun 9 §:n mukaan eläkelaitosta perustettaessa on sääntöhakemukseen liitettävä edellä mainitussa pykälässä todetut asiakirjat.
- (2) Finanssivalvonta vahvistaa eläkelaitoksen säännöt ESKL 2 luvun 9 §:n mukaisesti.
- (3) Finanssivalvonnan oikeus antaa tarkempia määräyksiä sääntöjen vahvistamista koskevan hakemuksen sisällöstä ja hakemukseen liitettävistä selvityksistä ja asiakirjoista perustuu ESKL 2 luvun 9 §:n 4 momenttiin.

MÄÄRÄYS (kohdat 4-6)

4.2 Hakemus eläkelaitosta perustettaessa

- (4) Eläkelaitoksen sääntöhakemukseen perustamisvaiheessa noudatetaan tämän luvun säännöksiä soveltuvin osin.

4.3 Hakemuksen sisältö

- (5) Sääntöjen vahvistamista koskevaan hakemukseen on sisällytettävä seuraavat tiedot:
 - Hakemuksessa on mainittava lyhyt kuvaus sääntömuutoksien sisällöstä ja taustasta.
 - Hallintoelinten kokouksien päivämäärät, missä sääntömuutoksesta on päätetty.
 - Sääntömuutoksen vahvistamispäivä, mikäli se on myöhäisempi kuin Finanssivalvonnan päätöksen antamispäivä.
 - Lisätietojen antajan yhteystiedot.

4.4 Hakemukseen liitettävät selvitykset ja asiakirjat

- (6) Hakemukseen on liitettävä vähintään seuraavat asiakirjat ja selvitykset:
 - Sääntöjen muutetut kohdat numeroittain ja/tai pykälittäin.
 - Sääntömuutoksien yleisperustelut sekä muutettavien kohtien yksityiskohtaiset perustelut. Yksityiskohtaisista perusteluista on käytävä ilmi muun muassa miksi muutos tehdään ja mihin lainkohtiin se perustuu.
 - Sääntöjen teksti kokonaisuutena, mistä ilmenevät selkeästi haettavat muutokset verrattuna voimassa olevaan sääntöversioon. Muutosmerkinnät voi tehdä esimerkiksi word-ohjelmiston muutostoiminnolla.
 - Muutetuiksi haettavista säännöistä ilman muutosmerkintöjä oleva kappale, jonka Finanssivalvonta liittää sääntömuutoksesta annettavan päätöksen liitteeksi (vahvistettavat säännöt). Vahvistettavat säännöt on oltava tiedostomuotona sellainen, jota ei voida muuttaa.
 - Sääntömuutoksesta päättäneen hallintoelimen pöytäkirja tai oikeaksi todistettu pöytäkirjanote.
 - Hallintoelimen pöytäkirjasta tai pöytäkirjanotteesta on käytävä ilmi kokouksen päätösvaltaisuus ja mitkä sääntökohdat/pykälät on kokouksessa käsitelty sekä muutoksien hyväksyminen.

Jos pöytäkirjassa viitataan kokouspöytäkirjan liitteeseen, myös liite toimitetaan Finanssivalvontaan.

- Mikäli toimintapiiriin on esitetty tehtäväksi muutoksia, on hakemukseen liitettävä selvitys siitä, että ESKL:n 1 luvun 3 §:n edellytykset muutoksille täyttyvät.

OHJE (kohdat 7-8)

4.5 Hakemuksen toimittaminen Finanssivalvonnalle

- (7) Finanssivalvonta suosittaa, että hakemukset toimitetaan Finanssivalvonnan kirjaamoon sähköpostitse kirjaamo(at)finanssivalvonta.fi tai mikäli hakemus sisältää salassa pidettäviä tietoja, hakemuksen liitteineen voi toimittaa käyttäen suojattua sähköpostiyhteyttä <https://securemail.bof.fi>.

Kirjeitse hakemuksen voi toimittaa osoitteeseen: Finanssivalvonta, PL 103, 00101 HELSINKI.

- (8) Sähköpostitse toimitettua hakemusta tai sen liitteitä ei pääsääntöisesti tarvitse sähköpostin lisäksi lähettää paperisena.

5 Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen johdon kelpoisuus

5.1 Lainsäädännössä eläkelaitosten hallitukselle ja toimitusjohtajalle asetetut vaatimukset

- (1) ESKL 4 luvun 1 §:n 2 ja 3 momentin mukaan hallituksen on huolellisesti toimien edistettävä eläkelaitoksen etua. Hallituksen on johdettava eläkelaitosta ammattitaitoisesti, terveiden ja varovaisien toimintaperiaatteiden sekä luotettavaa hallintoa koskevien periaatteiden mukaisesti.
- (2) ESKL 4 luvun 2 §:n mukaan hallitus huolehtii eläkelaitoksen hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus vastaa eläkelaitoksen kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä.
- (3) ESKL 4 luvun 8 §:n 1 ja 2 momentin mukaan hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen, ja hänellä on oltava hyvä työeläkevakuutustoiminnan tuntemus. Hallituksessa on myös oltava hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus. Vajaavaltainen, konkurssissa oleva tai liiketoimintakieltoon määrätty henkilö ei voi olla hallituksen jäsen.
- (4) ESKL 4 luvun 8 §:n 4 momentin mukaan mitä ESKL:ssa säädetään hallituksen jäsenestä, sovelletaan myös hallituksen varajäseneseen.
- (5) ESKL 4 luvun 15 §:n 1 momentin mukaan toimitusjohtajaan sovelletaan mitä ESKL:n 4 luvun 8 §:ssä säädetään hallituksen jäsenen kelpoisuudesta.
- (6) ESKL 4 luvun 15 §:n 2 momentin mukaan toimitusjohtajan sijaiseen sovelletaan samoja ESKL:n säännöksiä, joita sovelletaan toimitusjohtajaan.
- (7) ESKL 4 luvun 13 §:n mukaan toimitusjohtajan tehtävänä on hoitaa eläkelaitoksen juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Toimitusjohtaja vastaa kirjanpidon lainmukaisuudesta ja varainhoidon järjestämisestä luotettavalla tavalla.
- (8) ESKL 4 luvun 8 §:n 5 momentin mukaan Finanssivalvonta voi pyytää toimittamaan sille selvityksen siitä, että hallitus ja toimitusjohtaja täyttävät sille eläkesäätiö- ja eläkekassalaissa säädetyt vaatimukset.
- (9) ESKL 4 luvun 25 §:n 2 momentin mukaan Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä hallituksen ja toimitusjohtajan kelpoisuutta koskevasta selvityksestä.
- (10) ESKL 9 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan, jos asian tilassa, josta on tieto rekisterissä, tapahtuu muutos, on siitä viivytyksettä tehtävä ilmoitus Finanssivalvonnalle rekisteriin merkitsemistä varten. Rekisteriin merkittäviä asioita on ESKL 9:4 §:n mukaan muun muassa hallituksen jäsenten, hallituksen varajäsenten, toimitusjohtajan tai toimitusjohtajan sijaisen, edustajiston tai nimenkirjoitusoikeuden omaavan henkilön rekisteriin merkittäviä tietoja koskevat muutokset.
- (11) ESKL 9 luvun 8 §:n mukaan Finanssivalvonnalla on oikeus antaa määräyksiä eläkesäätiörekisteriin ja vakuutuskassarekisteriin tehtävistä ilmoituksista ja niihin liitettävistä asiakirjoista.

OHJE kohdat (12-15)

5.1.2 Hallituksen jäsenien asiantuntemus sekä hallituksen sijoitustoiminnan tuntemus

- (12) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan ESKL 4 luvun 8 §:n 1 momentissa tarkoitettu hyvä työeläkealan tuntemusta koskeva vaatimus täyttyy, mikäli hallituksen jäsenellä on vastaavaa kokemusta

eläkelaitoksen hallituksesta, mikäli hänellä on muuta hallitusjäsenyyteen rinnastettavaa kokemusta työeläkelaitoksesta tai hän suorittaa kattavan työeläkealan perehdytyskoulutuksen.

- (13) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan hyvää työeläkealan tuntemusta koskeva vaatimus voi täytyä riittävän työeläkealan perehdytyskoulutuksen kautta, mikä kattaa vähintään seuraavat osa-alueet:

- Toimialaa koskeva keskeinen sääntely ja viranomaismääräykset.
- Työeläkejärjestelmä, toimijat ja rahoitus.
- Vakuuttaminen ja eläke-edut.
- Eläkelaitoksen hallinto; hallituksen tehtävät ja vastuut, sisäinen valvonta, compliance ja riskienhallinta.
- Eläkelaitoksen tuloksen muodostuminen, vastuovelka, tase ja kirjanpito.
- Eläkelaitoksen sijoitustoiminta, vakavaraisuus sekä riski- ja vakavaraisuusarvio.

Tarvittavan työeläkealan koulutuksen sisältö ja laajuus riippuvat henkilön aiemmasta koulutuksesta ja kokemuksesta.

- (14) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan ESKL 4 luvun 8 §:n 1 momentin tarkoittama hyvää sijoitustoiminnan asiantuntemusta koskeva vaatimus täyttyy, mikäli vähintään yhdellä kolmasosalla hallituksen jäsenistä on hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus.
- (15) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan edellä kohdan (14) mainittu sijoitustoiminnan tuntemusta koskeva vaatimus täyttyy aikaisemman sijoitustoiminnan kokemuksen tai koulutus- ja perehdyttämishjelman kautta. Vähintään yhdellä hallituksen jäsenellä on oltava sijoitustoiminnan tuntemusta, joka perustuu aikaisempaan kokemukseen sijoitustoiminnasta. Mikäli sijoitustoiminnan vaateen täytyminen vaatii useammalta hallituksen jäseneltä sijoitustoiminnan tuntemusta, voi muiden jäsenten vaatimus täytyä koulutus- ja perehdytysohjelman kautta.

5.2 Toimitusjohtajan asiantuntemus

- (16) ESKL 4 luvun 8 §:n 1 ja 2 momentin mukaan toimitusjohtajalla ja toimitusjohtajan sijaisella on oltava hyvä työeläkealan tuntemus ja hyvä sijoitustoiminnan tuntemus sekä ESKL 4 luvun 13 §:n tarkoittama oman tehtäväalueen tuntemus.

OHJE (kohta 17)

- (17) Finanssivalvonta suosittaa, että edellä kohdassa (16) mainittujen vaatimuksien täyttymistä arvioidaan eläkelaitoksen toiminnan luonteeseen ja laajuuteen nähden seuraavilla edellytyksillä. Hyvä työeläkealan tuntemus täyttyy aikaisemman riittävän laajan työeläkealan työkokemuksen tai kattavan koulutus- ja perehdyttämishjelman kautta. Hyvä sijoitustoiminnan tuntemus voidaan hankkia sijoitusalan työkokemuksen tai kattavan koulutus- ja perehdytysohjelman kautta. Oman tehtäväalueen tuntemus täyttyy aiemmin hankitun rahoitus-, vakuutus- tai työeläkealan työkokemuksen ja käytännön johtamiskokemuksen kautta.

5.3 Hallituksen jäsenien ja toimitusjohtajan hyvämaineisuus

- (18) Hallituksen jäsenen, hallituksen varajäsenen ja toimitusjohtajan sekä toimitusjohtajan sijaisen hyvämaineisuudesta säädetään ESKL 4 luvun 8 §:ssä.

OHJE (kohdat 19-21)

- (19) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja/toimitusjohtajan sijainen ei ole ESKL 4 luvun 8 §:n 1 momentin mukaisesti hyvämaineinen, mikäli:
- hänet on tuomittu viimeisen viiden vuoden aikana vankeusrangaistukseen tai yhdyskuntapalveluun tai viimeisen kolmen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka
 - voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton tehtävään tai
 - hän on muutoin aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton tehtävään.
- (20) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan edellä kohdan (20) ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu määräaika lasketaan valintaa tai nimittämistä koskevassa tilanteessa tuomion lainvoimaiseksi tulosta tehtävässä aloittamishetkeen. Jos tuomio ei ole saanut lainvoimaa, tuomittu voisi kuitenkin jatkaa eläkelaitoksen hallituksen jäsenenä tai toimitusjohtajana, jos sitä on hänen aikaisempi toimintansa, tuomioon johtaneet olosuhteet ja muut asiaan vaikuttavat seikat kokonaisuutena arvioiden pidettävä perusteltuna.
- (21) Finanssivalvonta suosittaa edellä kohdassa (19) tai (20) mainitussa tilanteessa, että valvottava toimittaa Finanssivalvonnalle kaikki tekoon, rangaistukseen ja asian muuhun arviointiin liittyvät tiedot sekä esittää ne perusteet, miksi henkilön voitaisiin kuitenkin katsoa soveltuvan tehtäväänsä.

5.4 Johdon kelpoisuuden arviointi ja muutositmoituksen toimittaminen Finanssivalvonnalle

- (22) Eläkesäätiön hallintoneuvoston ja eläkelaitoksien hallituksen jäsenien, varajäsenien sekä toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen (jäljempänä ”johto”) kelpoisuusehdoilla tarkoitetaan ESKL:n asettamia vaatimuksia asiantuntijuudesta ja hyvämaineisyydestä. Kelpoisuudella tarkoitetaan myös hallintoelimiä kokonaisuutena koskevia kelpoisuusvaatimuksia.

OHJE (kohdat 23-25)

- (23) Finanssivalvonta suosittaa, että kaikki johtoa koskevat kelpoisuusvaatimukset saatetaan etukäteen ehdokkaita asettavien tahojen sekä nimityspäätöksen tekevän hallintoelimen tietoon.
- (24) Finanssivalvonta suosittaa, että asianmukaiset toimintamallit ja kirjalliset toimintaperiaatteet kaikkien kelpoisuusvaatimusten täyttämisen varmistamiseksi sekä seuraamiseksi on varmistettu.
- (25) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan ESKL 4 luvun 8 §:ssä asetettujen vaatimusten täyttäminen edellyttää, että kelpoisuutta koskevien vaatimusten tulee täytyä koko ajan niin henkilötasolla kuin valvottavan hallituksen jäsenten muodostaman kokonaisuuden osalta, ja että eläkelaitoksella on velvollisuus valvoa vaatimusten toteutumista.

MÄÄRÄYS (kohdat 26-33)

- (26) Eläkelaitoksen tulee hankkia seuraavat asiakirjat henkilön kelpoisuuden selvitystä varten:
- ote Oikeusrekisterikeskuksen konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä

- maistraatin antama ote holhousasioiden rekisteristä, josta käy ilmi, onko henkilölle määrätty edunvalvoja tai onko hänen oikeustoimikelpoisuuttaan rajoitettu
 - ote Oikeusrekisterikeskuksen velkajärjestelyrekisteristä
 - ote Oikeusrekisterikeskuksen liiketoimintakieltorekisteristä
 - henkilön antama kirjallinen vakuutus siitä, että
 - häntä ei ole tuomittu sakkorangaistukseen (ei koske rikesakkoja eikä pienehköistä liikenne rikkomuksista seuranneita sakkoja) viimeisen kolmen vuoden aikana tai vankeusrangaistukseen tai yhdyskuntapalveluun viimeisen viiden vuoden aikana
 - hän ei ole saanut huomautusta tehtävänsä asetetulta valvontaelimeltä (esimerkiksi ulkomainen valvontaviranomainen, Suomen Asianajajaliitto, Patentti- ja rekisterihallituksen tilintarkastuslautakunta)
 - tai selvitys rikkomuksesta tai rikoksesta, josta edellä mainittu seuraamus on aiheutunut
 - jos ulkomainen vakuutusvalvonnasta vastaava viranomainen on arvioinut henkilön luotettavuutta ja sopivuutta asiantuntevuutta ja hyvämaineisuutta, tämän arvioinnin tulos
 - ansioluettelo.
- (27) Edellä kohdassa (26) mainitut selvitykset on tehtävä ennen kuin henkilö aloittaa hallituksen jäsenenä tai toimitusjohtajana. Selvitysten on oltava saatavilla ja tarkastettavissa eläkelaitoksessa, ja ne toimitetaan vain pyydettyäessä Finanssivalvonnalle.
- (28) ESKL 9 luvun 5 §:n 1 momentin mukaiseen muutosilmoitukseen on liitettävä:
- tieto siitä, milloin henkilö aloittaa tehtävässään;
 - eläkelaitoksen hallituksen puheenjohtajan allekirjoittama vakuutus, jossa eläkelaitos ilmoittaa selvittäneensä henkilön täyttävän kelpoisuutta (asiantuntijuutta ja hyvämaineisuutta) koskevat vaatimukset, jos kyseessä on toimitusjohtajan tehtävä ja toimitusjohtajan allekirjoittama vakuutus, jos kyseessä on hallituksen jäsenen tehtävä sekä
 - perustelut sille, miksi eläkelaitos katsoo hallituksen jäsenen/toimitusjohtajan täyttävän kelpoisuutta (asiantuntijuutta ja hyvämaineisuutta) koskevat vaatimukset ja valvottavan hallituksen täyttävän asiantuntijuutta koskevat vaatimukset kokonaisuutena.
- (29) Hallituksen jäsenten tai toimitusjohtajan muutoksista tulee Finanssivalvonnalle ilmoittaa viimeistään 2 viikkoa ennen kuin henkilö aloittaa tehtävässään.
- (30) Hallituksen jäsenen eroamisesta tai erottamisesta ilmoitetaan Finanssivalvonnalle viipymättä.
- (31) Eläkesäätiön hallintoneuvoston jäsenten muutoksista ilmoitetaan pyydettyäessä Finanssivalvonnalle.
- (32) Eläkekassan edustajiston jäsenten muutoksista ilmoitetaan viipymättä Finanssivalvonnalle muutosilmoituksella.
- (33) Eläkelaitoksen johdon muutoksista ilmoitetaan muutosilmoituslomakkeella, joka löytyy Finanssivalvonnan verkkosivuilta.

6 Sisäinen valvonta

- (1) ESKL 4 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan hallitus huolehtii eläkelaitoksen hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä.
- (2) ESKL 4 luvun 24 §:n 1 momentin mukaan eläkelaitoksella on oltava laitoksen toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä sisäinen valvonta, joka kattaa laitoksen kirjanpidon, hallinnon, sijoitustoiminnan ja muut keskeiset toiminnot. Sisäiseen valvontaan kuuluu myös asianmukaisen raportoinnin varmistaminen eläkelaitoksen kaikilla organisaatiotasoilla.
- (3) ESKL 4 luvun 24 §:n 2 momentin mukaan sisäiseen valvontaan kuuluu säännösten noudattamista valvova toiminto. Toiminnon on myös arvioitava säännösten noudattamisessa mahdollisesti esiintyneiden puutteiden estämiseksi ja korjaamiseksi eläkelaitoksessa tehtyjen toimenpiteiden riittävyttä.
- (4) Finanssivalvonnan oikeus antaa tarkempia määräyksiä sisäisen valvonnan järjestämisestä perustuu ESKL 4 luvun 25 §:n 1 momenttiin.

6.1 Sisäisen valvonnan järjestäminen

OHJE (kohta 5)

- (5) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan ESKL 4 luvun 24 §:n mukaisen riittävän sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa
 - toiminnan taloudellisuus, tehokkuus ja tuloksellisuus;
 - asetettujen päämäärien ja tavoitteiden saavuttaminen;
 - lakien, määräysten, sääntöjen, toimintaperiaatteiden, hallintoelinten päätösten, sisäisten suunnitelmien ja ohjeiden sekä menettelytapojen noudattaminen;
 - toimintaan liittyvien riskien hallinta; ja
 - raportoinnin ja muun johtamisinformaation asianmukaisuus ja luotettavuus.

MÄÄRÄYS (kohdat 6-16)

- (6) Hallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä.
- (7) Hallituksen tulee määrittää sisältö sisäiselle valvonnalle ja vahvistaa kirjalliset sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet.
- (8) Hallitus vastaa siitä, että toimintaperiaatteita noudatetaan eläkelaitoksessa ja sen ulkoistamisissa palveluissa.
- (9) Hallituksen on vuosittain arvioitava, onko sisäinen valvonta asianmukaisesti järjestetty ja tarvittaessa ryhdyttävä korjaaviin toimenpiteisiin.

- (10) Eläkelaitoksen on järjestettävä toimiva ja tehokas sisäinen valvonta, joka kattaa kirjanpidon, hallinnon, sijoitustoiminnan ja muut keskeiset toiminnot kaikilla organisaatiotasolla.
- (11) Sisäisen valvonnan järjestämisessä on otettava huomioon eläkelaitoksen toiminnan laatu ja laajuus, ja sen tulee olla oikeassa suhteessa kunkin toiminnon riskeihin. Laatua ja laajuutta tulee arvioida työeläkevakuutustoiminnan sosiaaliturvanäkökulmasta ja työeläkevarojen yhteiskunnallisella luonteella, riippumattomuudella ja itsenäisyydellä sekä vakavaraisuuteen ja varojenkäytön valvontaan liittyvillä vaatimuksilla.
- (12) Eläkelaitokselle on vahvistettava organisaatorakenne, joka tukee tehokkaan sisäisen valvonnan järjestämistä. Tehtävät, päätösvalta ja vastuu on jaettava asianmukaisesti. Työnjaot ja tehtävänkuvat tulee määrittellä siten, ettei kukaan yksin ilman asianmukaista valvontaa hoida vaikutukseltaan merkittävää toimenpidettä läpi koko käsittelyketjun. Vastuun määrittäykset on dokumentoitava.
- (13) Asianmukaisen raportoinnin järjestäminen kaikilla organisaatiotasolla edellyttää raportointisuhteiden selkeää määrittelyä. Raportoinnin on oltava selkeää, luotettavaa, riittävää, oikea-aikaista ja tulevaisuuden huomioonottavaa. Informaatiovirran tulee olla avointa ja säilyä raportoinnissa muuttumattomana. Tulosta ja olennaisia riskejä koskevan raportoinnin tulee olla riippumaton raportoitavasta toiminnosta.
- (14) Raportointijärjestelmä on järjestettävä siten, että eläkelaitoksen johto saa tiedon kaikesta olennaisesta toiminnasta, riskienhallinta- ja compliance-toiminnon havainnoista sekä tilintarkastajien ja viranomaisten eläkelaitokselle toimittamista havainnoista.
- (15) Sisäisen valvonnan valvontatoimenpiteiden ja niiden perusteella laadittujen raporttien tulee olla osa eläkelaitoksen jatkuvaa toimintakulttuuria.
- (16) Toiminnan jatkuvuuden varmistamisen ja varojen turvaamisen näkökulmasta eläkelaitoksen tulee kiinnittää erityistä huomiota tieto- ja muuta turvallisuutta koskeviin riittäviin sisäisen valvonnan valvontatoimenpiteisiin.

OHJE (kohdat 17-18)

- (17) Finanssivalvonta suosittaa, että kohdissa (15) ja (16) tarkoitettuihin sisäisen valvonnan valvontatoimenpiteisiin kuuluvat esimerkiksi johdolle tehtävät selonteot ja raportit, tulos- ja poikkeamara-portit mukaan lukien riskirajojen noudattamisen valvonta, fyysiset valvontatoimenpiteet, omaisuuden inventoinnit, hyväksymis- ja valtuutusjärjestelmä, varmistukset ja täsmäytykset.
- (18) Hallituksen esityksen 28/2021 mukaan sisäinen valvonta voisi olla yhteinen osakkaana olevan työnantajan kanssa tai se olisi mahdollista ulkoistaa. Silloinkin, kun sisäinen valvonta on ulkoistettu, eläkelaitoksen hallitus vastaa sisäistä valvontaa koskevan sääntelyn noudattamisesta.¹

¹ HE 28/2021 vp, s. 75 ESKL 4 luvun 24 §:n yksityiskohtaiset perustelut.

6.2 Säännösten noudattamista valvovan toiminnon (compliance) järjestäminen

OHJE (kohta 19)

- (19) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan ESKL 4 luvun 24 §:n mukaisen sisäiseen valvontaan kuuluvan säännösten noudattamista valvovan toiminnon (jäljempänä compliance-toiminto) tarkoituksena on ainakin
- varmistaa eläkelaitoksen toiminnan lainmukaisuus ja toimintaan liittyvien muiden ulkoisten ja sisäisten sääntöjen noudattaminen;
 - tunnistaa ja arvioida ennakkoon säännösten noudattamattomuuteen liittyviä haitallisia seurauksia;
 - tukea hallitusta luotettavan hallinnon järjestämisessä;
 - toimia tiiviissä yhteistyössä hallintoelinten, johdon, liiketoiminnan sekä sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen kanssa;
 - kouluttaa ja neuvoa parhaisiin menettelytapoihin sekä laatia säännösten noudattamiseen liittyviä sisäistä ohjeistusta ja sääntöjä;
 - seurata, tiedottaa ja ohjeistaa säännösten muuttumisesta aiheutuvia toiminnan muutostarpeita; ja
 - ilmoittaa kaikki olennaiset havainnot ja niiden johdosta antamansa suositukset toimenpiteiksi eläkelaitoksen johdolle, joka päättää tarvittavista toimenpiteistä.

MÄÄRÄYS (kohta 20)

- (20) Compliance-toiminto on järjestettävä siten, että se voi hoitaa tehtävänsä tehokkaasti, puolueettomasti, oikeudenmukaisesti ja riippumattomasti.

OHJE (kohta 21)

- (21) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan tehokkaan ja toimivan tarkoitetun compliance-toiminnon järjestäminen ESKL 4 luvun 24 §:n mukaisesti edellyttää, että compliance-tehtäviä suorittavat henkilöt ovat hyvämaineisia ja heillä on riittävästi ammatillista pätevyyttä, taitoa ja kokemusta toiminnon asianmukaiseen suorittamiseen.

7 Sisäinen tarkastus

- (1) ESKL 4 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan hallitus huolehtii eläkelaitoksen hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä.

OHJE (kohta 2)

- (2) Finanssivalvonta suosittaa, että
- eläkelaitoksella on sisäinen tarkastus, jonka järjestämisestä hallitus vastaa. Hallituksen tulisi vahvistaa kirjalliset sisäisen tarkastuksen järjestämistä koskevat toimintaperiaatteet ja hyväksyä sisäisen tarkastuksen vuosittainen tarkastussuunnitelma.
 - eläkelaitoksen hallitus järjestää sisäisen tarkastuksen organisaatioaseman ja toimivallan selkeäksi sekä varmistaa eläkelaitoksen toimintojen riippumattoman ja objektiivisen tarkastuksen.
 - sisäinen tarkastuksen on riippumaton tarkastettavista toiminnoista ja tilintarkastuksesta. Eläkelaitoksen hallitus voisi tarvittaessa hankkia sisäisen tarkastuksen palveluja ulkopuoliselta palveluntuottajalta.
 - sisäinen tarkastus on oikeassa suhteessa eläkelaitoksen toiminnan laatuun ja laajuuteen, ja että sillä on riittävä ammattitaito ja kokemus.
 - sisäisen tarkastuksen havainnoista ja toimenpidesuosituksista raportoidaan eläkelaitoksen johdolle. Raportointi tulisi suorittaa siten, että johto voi ilman turhaa viivästystä ryhtyä toimiin mahdollisten havaittujen epäkohtien poistamiseksi.

8 Riskienhallinta

- (1) ESKL 4 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan hallitus huolehtii eläkelaitoksen hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä.
- (2) ESKL 4 luvun 22 §:n 1 momentin mukaan eläkelaitoksella on oltava laitoksen toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä riskienhallintajärjestelmä, joka kattaa laitokseen kohdistuvien riskien ja riskien yhteisvaikutusten jatkuvan tunnistamisen, mittaamisen, seurannan, valvonnan ja raportoinnin.
- (3) ESKL 4 luvun 22 §:n 2 momentin mukaan riskienhallinnan on katettava varojen ja vastuiden hallinta, sijoitukset, maksuvalmius, keskittymäriskin hallinta ja operatiivisten riskien hallinta.
- (4) ESKL 4 luvun 22 §:n 3 momentin mukaan eläkelaitoksella on oltava riskienhallintatoiminto, joka on riippumaton riskiä ottavista toiminnoista.
- (5) ESKL 4 luvun 23 §:ssä säädetään riski- ja vakavaraisuusarviosta, sen sisällöstä ja päivittämisestä sekä Finanssivalvonnalle siitä toimitettavista tiedoista.
- (6) Finanssivalvonnan oikeus antaa tarkempia määräyksiä riskienhallinnan järjestämisestä perustuu eläkesäätiö ja eläkekassalain 4 luvun 25 §:n 1 momenttiin.

8.1 Riskienhallinnan järjestäminen

OHJE (kohta 7)

- (7) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan ESKL 4 luvun 22 §:n mukainen riskienhallinta tarkoittaa strategioita, prosesseja ja raportointimenettelyjä, joilla eläkelaitokseen kohdistuvia, sen toiminnasta aiheutuvia ja toimintaan oleellisesti liittyviä riskejä tunnistetaan, mitataan, seurataan, valvotaan ja hallitaan. Riskienhallintaan kuuluvat Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan myös ne ehkäisevät toimenpiteet, jotka riskien tunnistamisen, raportoinnin ja arvioinnin johdosta on kulloinkin päätetty.

MÄÄRÄYS (kohdat 8-19)

- (8) Hallitus vastaa riskienhallinnan järjestämisestä.
- (9) Hallituksen tulee määrittää sisältö riskienhallinnalle ja vuosittain vahvistaa kirjalliset riskienhallinnan toimintaperiaatteet.
- (10) Toimintaperiaatteissa tulee määritellä eläkelaitoksen merkittävimmät riskit, mittarit, riskinoton rajat, riskienhallinnan tavoitteet, riskinhallintatoimenpiteet, vastuut ja valvontaperiaatteet. Riskinoton rajoja määritettäessä tulee ottaa huomioon eläkelaitoksen riskinotto-/riskinkantokyky.
- (11) Toimintaperiaatteissa on määriteltävä, kuka vastaa riskinotosta, miten riskiä mitataan ja seurataan sekä miten riskin pysymistä hyväksyttävissä rajoissa valvotaan.
- (12) Toimintaperiaatteista on käytävä ilmi, miten riskeistä raportoidaan. Toimintaperiaatteiden mukaisesta riskienhallinnan kokonaistilanteesta tulee raportoida vähintään vuosittain eläkelaitoksen hallitukselle. Toimintaperiaatteiden mukaisten riskiraporttien tulee olla osa kunkin liiketoiminnan prosesseja.

- (13) Hallitus vastaa siitä, että toimintaperiaatteita noudatetaan eläkelaitoksessa ja sen ulkoistamisissa palveluissa.
- (14) Riskienhallinta on järjestettävä toimivaksi osaksi eläkelaitoksen organisaatorakennetta ja päätöksentekoprosesseja. Eläkelaitoksen organisaatorakenteen ja päätöksentekoprosessien on tuettava tehokasta riskienhallintaa.
- (15) Riskienhallintaa järjestettäessä on otettava huomioon kaikki olennaiset eläkelaitoksen toimintaan vaikuttavat sisäiset ja ulkoiset sekä ulkoistettujen toimintojen riskit. Riskienhallinnassa tulee tarkastella yksittäisiä riskejä ja yksittäisten riskien yhteisvaikutuksia eläkelaitoksen toiminnassa.
- (16) Riskienhallintatoiminnon on oltava toiminnallisesti riippumaton riskiä ottavista toiminnoista ja rakenteeltaan sellainen, että se helpottaa riskienhallinnan täytäntöönpanoa. Eläkelaitos voi muuten vapaasti päättää riskienhallintaorganisaation käytännön toteutuksesta.
- (17) Riskienhallintatoiminnon on seurattava, että riskit tulevat asianmukaisesti ja annetun ohjeistuksen mukaisesti tunnistetuiksi, mitatuiksi, seuratuiksi, valvotuiksi, raportoiduiksi, ja hallituiksi. Tarvittaessa sen tulee myös ylläpitää, kehittää ja valmistella riskienhallinnan periaatteita hallituksen vahvistettaviksi sekä laatia menetelmiä käytettäväksi riskien arvioimisessa ja mittaamisessa.
- (18) Eläkelaitoksella tulee olla riskienhallintaan tarvittavat menetelmät. Määrällisten mittausmenetelmien lisäksi myös laadullisia riskejä varten on oltava tarvittavat arviointimenetelmät.
- (19) Menetelmien avulla eläkelaitoksen on jatkuvasti tunnistettava riittävän kattavasti kaikki riskienhallinnassa huomioon otettavat riskit. Eläkelaitoksen on voitava kohtuudella varmistua siitä, että kaikki asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen olennaisesti vaikuttavat riskit on tunnistettu ja saatettu hallituksen käsiteltäviksi. Riskien vaikutusten merkittävyys ja toteutumisen todennäköisyys on arvioitava, ja niiden hallitsemiseksi on kehitettävä asianmukaiset menettelyt.

OHJE (kohdat 20-21)

- (20) Hallituksen esityksen 28/2021 vp mukaan riskienhallinta voisi olla yhteinen osakkaana olevan työnantajan kanssa tai se olisi mahdollista ulkoistaa. Silloinkin, kun riskienhallinta on ulkoistettu, eläkelaitoksen hallitus vastaa riskienhallintaa koskevan sääntelyn noudattamisesta.²
- (21) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan tehokkaan ja toimivan riskienhallinnan järjestäminen ESKL 4 luvun 22 §:n mukaisesti edellyttää, että riskienhallinnan tehtäviä suorittavat henkilöt ovat hyvämaineisia ja heillä on riittävästi ammatillista pätevyyttä, taitoa ja kokemusta toiminnon asianmukaiseen suorittamiseen.

8.2 Riski- ja vakavaraisuusarvio

OHJE (kohdat 22-23)

- (22) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan myös eläkelaitoksen vakuutuskannan, sijoitusjakauman tai vakavaraisuuden poikkeaminen työeläkejärjestelmän keskimääräisestä vakuutuskannasta, sijoitusjakaumasta tai vakavaraisuudesta ovat ESKL 4 luvun 23 §:n tarkoittamia oleellisia eläkelaitoksen toimintaan vaikuttavia riskejä, joita on arvioitava riski- ja vakavaraisuusarviossa.

² HE 28/2021 vp, s. 75, ESKL 4 luvun 22 §:n yksityiskohtaiset perustelut.

- (23) Hallituksen esityksen 28/2021 vp mukaan riski- ja vakavaraisuusarviossa tulee ottaa kantaa siihen, miten eläkelaitos varautuu eri tilanteissa ja eri tekijöistä aiheutuviin riskeihin vakavaraisuuspääomalla ja toisaalta tulevaisuudessa perittävillä vakuutusmaksuilla ottaen huomioon osakkaan kyky suoriutua maksuvelvoitteista. Lisäksi tulee arvioida, mitä vaikutuksia riskienhallintamallilla on vakuutusmaksujen kehitykseen.³

³ HE 28/2021 vp, s. 75, ESKL 4 luvun 23 §:n yksityiskohtaiset perustelut.

9 Sijoitustoiminnan järjestäminen ja sijoitussuunnitelma

- (1) ESKL 1 luvun 4 §:n 1 momentin mukaan eläkelaitoksen tehtävänä on hoitaa laitokselle kertyviä varoja vakuutettujen edut turvaavalla tavalla.
- (2) ESKL 8 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan eläkevarat on sijoitettava tuottavasti ja turvaavasti sekä maksuvalmius varmistuen.
- (3) ESKL 8 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan eläkelaitoksen hallituksen on laadittava eläkelaitokselle sijoitussuunnitelma.
- (4) Finanssivalvonnan oikeus antaa velvoittavia määräyksiä sijoitussuunnitelmasta perustuu ESKL 8 luvun 5 §:n 2 momenttiin.

9.1.2 Varainhallinnan ja maksuliikenteen järjestäminen

OHJE (kohta 5)

- (5) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan mitä ESKL 8 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetään maksuvalmiuden varmistamisesta edellyttää, että eläkelaitoksella tulisi olla maksuliikennettä varten omat, muista yhteisöistä erilliset kassa- ja pankkitilit. Eläkelaitos ei voisi käyttää esimerkiksi yhteistä konsernitiliä muun yhteisön, esimerkiksi osakasyhteisön tai työntajayrityksen kanssa. Konsernitilillä tarkoitetaan pankkitiliä, jossa maksuliikenne on hajautettu yksikkökohtaisesti, mutta varojen hallinta hoidetaan keskitetysti. Sellainen on esimerkiksi pankkitili, jossa eri yhteisöjen pankkitilien varat kootaan yhdeksi kokonaisuudeksi, ja jonka alatileihin kullakin yhteisöllä on oma käyttöoikeutensa.

9.1.3 Sijoitustoiminnan järjestäminen

OHJE (kohdat 6-9)

- (6) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan eläkelaitos voisi tehdä ESKL 1 luvun 4 §:n 1 momentin mukaisesti sijoitusvaroja hoitaessaan sijoitustoimintaa täydentäviä omaisuudenhoitosopimuksia esimerkiksi luottolaitoksen, sijoituspalvelulaissa (747/2012) tarkoitetun sijoituspalveluyrityksen tai siihen rinnastettavan yrityksen sekä muussa valtiossa toimiluvan saaneen, julkisen valvonnan alaisen sijoituspalveluyrityksen kanssa.
- (7) Eläkelaitoksen hallituksen tulisi hyväksyä sopimukset ulkopuolisten omaisuudenhoitajien kanssa. Erityisesti päätöksentekovaltuuksia annettaessa tulisi varmistaa, että eläkelaitoksen itsenäinen päätöksenteko sijoitusasioissa ei vaarannu.
- (8) Sijoitusvarojen hoitoa koskevasta omaisuudenhoitosopimuksesta tulisi ilmetä ainakin seuraavat seikat:
 - toimeksiannon laajuus ja valtuudet
 - sijoitustoiminnan periaatteet ja rajoitukset (mm. tavoitteet, riskit, omaisuuden allokointi)
 - säännöllinen raportointi (mm. tuotto/tavoitteet, allokaatio ja riskitaso)

- hoitopalkkio
- sopimuksen irtisanomismenettely.

(9) Toimeksiannon osuus omaisuudenhoitoyhteisön hallinnassa olevista kokonaisvaroista ei saisi olla merkittävä.

9.2 Hallituksen vastuut sijoitustoiminnassa ja sijoitustoiminnan riskienhallinnassa / sijoitussuunnitelma

OHJE (kohta 10)

(10) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan ESKL 8 luvun 5 § tarkoittaa, että hallitus vastaa eläkelaitoksen varojen sijoittamisesta, sijoitusvaluuttojen asianmukaisuudesta sekä sijoittamisen riskeistä.

MÄÄRÄYS (kohdat 11-13)

(11) Hallitus vastaa sijoitussuunnitelman pitämisestä ajan tasalla.

(12) Ainakin seuraavat asiakokonaisuudet tulee käsitellä sijoitussuunnitelmassa tai sen liitteissä sen lisäksi, mitä ESKL 8 luvun 5 §:n 1 momentissa säädetään:

- Toimintaympäristön ja eläkelaitoksen toiminnan sijoitustoiminnalle asettamat vaatimukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.
 - Arvio toimintaympäristön tilasta ja kehitysnäkymistä.
 - Arvio eläkelaitoksen vakavaraisuuden kehittymisestä
 - Vastuullisen vakuutusmatemaatikon sijoitusriskienhallintaa ja sijoitustoimintaa varten laatima selvitys vastuuvelan luonteen ja tuottovaateen sekä vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden ylläpidon asettamista vaatimuksista sekä eläkelaitoksen vakuutusteknisten riskien hallinnan asianmukaisuudesta ottaen huomioon eläkelaitoksen toiminnan laatu ja laajuus.
 - Arvio sijoitussalkun keskeisistä riskeistä mm. arvomuutosten ja odotettujen tuottojen osalta
- Sijoitustoiminnan yleiset periaatteet
 - Eläkelaitoksen sijoitustoiminnan strategiset tavoitteet
 - Riskienhallinnalliset tavoitteet ja rajoitteet
 - Sijoituksiin liittyvät merkittävimmät riskit, kuten valuutta-, luotto-, korko-, markkina- ja likviditeettiriski jne.
 - Johdannaisten käytön periaatteet
 - Sijoituksille ja velkasitoumusten vakuuksille asetettavat yleiset turvaavuustavoitteet
 - Missä laajuudessa ja millä edellytyksillä varoja voidaan sijoittaa työnantajayhteisöön/osakasyhteisöön tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvaan muuhun yhteisöön.

Periaatteiden kuvauksessa tulee tarvittaessa ottaa kantaa periaatteiden ja toiminnan eroavuuksiin pitkällä ja lyhyellä aikavälillä.

- Varojen sijoittaminen vuonna X
 - Perusallokaatio (sijoitettavien varojen jakautuminen omaisuuslajeihin) ja sallitut vaihteluvälit eli limiitit
 - Tuottotavoitteet
 - Riskienhallinnalliset tavoitteet ja rajoitteet (limiitit) sekä mahdolliset vertailuindeksit.
 - Vakavaraisuusluokittelun perusteet

- Ohjausjärjestelmä
 - Hallitus
 - Toimitusjohtaja
 - Sijoitusorganisaation päätösvaltuudet
 - Ulkopuolisten palveluiden käyttö
 - Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan organisointi tai viittaus hallituksen niistä mahdollisesti tekemään erilliseen päätökseen
 - Sijoitustoiminnan jatkuvuuden varmistaminen normaaliolojen häiriötilanteissa

- Raportointijärjestelmien kuvaus
 - Sijoitusriskienhallintatoiminnon raportointi
 - Sijoitustoiminnon raportointi
 - Tilanteet, joissa hallitukselle raportoidaan erikseen

- Muut keskeiset linjauspäätökset
 - Omistajaohjauksen periaatteet tai viittaus hallituksen asiasta mahdollisesti tekemään erilliseen päätökseen
 - mahdolliset vastuullisen sijoittamisen periaatteet tai viittaus hallituksen asiasta tekemään erilliseen päätökseen

- Sijoitussuunnitelman päivittämisen periaatteet

(13) Finanssivalvonnalle on toimitettava hallituksen hyväksymä sijoitussuunnitelma ja ne hallituksen tekemät muut päätökset, joihin sijoitussuunnitelmassa edellä sanotun mukaisesti mahdollisesti viitataan.

10 Hakemus vakuutuskannan luovuttamiseksi

- (1) Vakuutuskannan luovuttamisesta säädetään ESKL 12 luvussa. ESKL 12 luvun 2 §:n mukaan eläkelaitos (luovuttava eläkelaitos) voi luovuttaa vakuutuskantansa tai sen osan toiselle eläkelaitokselle (vastaanottava eläkelaitos) tai työeläkevakuutusyhtiölle.
- (2) ESKL 12 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan luovuttavan ja vastaanottavan eläkelaitoksen on kuukauden kuluessa vakuutuskannan luovuttamista koskevan suunnitelman allekirjoittamisesta haettava luovuttamiselle ja vakuutuskannan luovuttamista koskevalle suunnitelmalle Finanssivalvonnan suostumus sekä mahdolliselle vakuutuskannan siirron edellyttämälle vastaanottavan eläkelaitoksen sääntöjen muutokselle Finanssivalvonnan vahvistus.
- (3) ESKL 12 luvun 5 §:n 2 momentissa säädetään vakuutuskannan luovuttamista koskevan suunnitelman sisällöstä.
- (4) Finanssivalvonnan oikeus antaa tarkempia määräyksiä edellä kohdassa (2) tarkoitetusta hakemuksesta ja hakemuksessa tarvittavista selvityksistä perustuu ESKL 12 luvun 6 §:n 3 momenttiin.

MÄÄRÄYS (kohta 5)

- (5) Luovuttavan eläkelaitoksen ja vastaanottavan eläkelaitoksen tai työeläkevakuutusyhtiön hakiessa Finanssivalvonnan suostumusta vakuutuskannan luovuttamista koskevalle suunnitelmalle ja vakuutuskannan luovuttamiselle, on yhteisessä hakemuksessa toimitettava seuraavat asiakirjat ja selvitykset:
 - Vakuutuskannan luovutusta koskeva suunnitelma allekirjoitettuna
 - Pöytäkirjat tai oikeaksi todistetut pöytäkirjaotteet luovuttavan eläkelaitoksen ja vastaanottavan eläkelaitoksen tai työeläkevakuutusyhtiön niistä hallintoelinten kokouksista, joissa vakuutuskannan luovutusta koskeva suunnitelma ja vakuutuskannan luovuttaminen tai vastaanottaminen on hyväksytty. Mikäli vakuutuskannan luovuttamisesta ja vastaanottamisesta ei ole päätetty hakemusta Finanssivalvonnalle toimitettaessa, tulee hakemusta täydentää tältä osin viipymättä. Myös päätös vakuutuskannan luovuttamisen tai vastaanottamisen hylkäämisestä tulee viipymättä ilmoittaa Finanssivalvonnalle.
 - Eläkesäätiön toimitusjohtajan antama selvitys siitä, ettei osakkaan erotessa eläkesäätiöstä eroavalla osakkaalla ole velvoitteita eläkesäätiötä kohtaan
 - Vakuutuskannan luovuttamiseen tai vastaanottamiseen liittyvä sääntömuutoshakemus liitteen⁴ tai selvitys siitä, ettei vakuutuskannan siirto edellytä muutoksia eläkelaitoksen sääntöihin
 - Luovuttavan eläkelaitoksen vastuullisen vakuutusmatemaatikon laskelma luovutuksessa siirtyvän vastuuvelan määrästä⁵
 - Selvitys siirtyvän vakavaraisuuspääoman määrästä.⁶ Jos vakavaraisuuspääomaa siirtyy vähemmän kuin sosiaali- ja terveysministeriön asetus edellyttää

⁴ Sääntöjen muutoksien vahvistamisesta edellä näiden määräyksien ja ohjeiden luvussa 4.

⁵ Jos on kysymyksessä eläkesäätiö, joka noudattaa osakaskohtaista kirjanpitojärjestelmää, sen tulee toimittaa nämä tiedot myös osakaskohtaisesti.

⁶ Jos on kysymyksessä eläkesäätiö, joka noudattaa osakaskohtaista kirjanpitojärjestelmää, sen tulee toimittaa nämä tiedot myös osakaskohtaisesti.

- selvitys osakaskohtaisen vakuutuskantansa työeläkevakuutusyhtiöön siirtävän osakkaan täydennysvelvoitteesta ja siitä, miten ja koska vakavaraisuuspääoman täydennys suoritettaisiin, tai
 - selvitys asetuksen edellyttämää pienemmän siirtyvän vakavaraisuuspääoman vaikutuksesta vastaanottavan eläkelaitoksen vakavaraisuuden ja vakuutusmaksun kehitykseen sekä mainitun vaikutuksen vuoksi luovutuksen yhteydessä tai myöhemmin toteutettavista toimenpiteistä.
- Osakaskohtaista kirjanpitojärjestelmää noudattavan eläkesäätiön selvitys vakuutuskantaa vastaavina varoina luovutettavasta omaisuudesta osakaskohtaisesti, mikäli se ei sisällä vakuutuskannan luovutusta koskevaan suunnitelmaan
 - Selvitys vakuutustoiminnan luovutuksen vaikutuksista sekä luovuttavan että vastaanottavan eläkelaitoksen vakuutuskannan rakenteeseen, toimintaan ja riskeihin
 - Selvitys siitä, onko samaa vakuutuskantaa tai sen osaa luovutettu/vastaanotettu suunniteltua siirtohetkeä edeltävän viiden vuoden aikana ja tarvittaessa selvitys viiden vuoden vähimmäisajasta poikkeamiselle tai suostumuksen hakeminen kolmen vuoden määräajan soveltamiselle ESKL 12 luvun 4 § 3 momentin mukaisin perusteluin
 - Tiedot vakuutuskannan ja sitä vastaavien varojen luovutusajankohdasta, mikäli tiedot eivät sisällä vakuutuskannan luovutusta koskevaan suunnitelmaan sekä perustelut siirtoajankohdalle, joka ylittää kuusi kuukautta suunnitelman allekirjoittamisesta
 - Selvitys siitä, mitä siirrosta aiheutuvista hallintokuluista on sovittu
 - Selvitys kaikista vastaanottavan eläkelaitoksen, luovuttavan eläkelaitoksen tai työeläkevakuutusyhtiön, vakuutuskannan siirtoon liittyvän työnantajan ja työnantajan määräysvalta-yhteisön välisistä vakuutuskannan siirtoon liittyvistä, vakuutuskannan siirron yhteydessä toteutettavista ja kahden vuoden kuluessa vakuutuskannan siirron jälkeen toteutettavaksi sovitusta omaisuusjärjestelyistä sekä kaikista kaksi vuotta ennen vakuutuskannan siirtoa toteutetuista omaisuusjärjestelyistä
 - Jos on kysymys osakaskohtaisen vakuutuskannan luovutuksesta tasaavaa kirjanpitojärjestelmää noudattavasta eläkesäätiöstä, tulee hakemukseen liittää eläkesäätiöstä pois siirtyvien osakkaiden ilmoitus siitä, mitä he tekevät sille osuudelleen eläkesäätiön varoista, joka ylittää siirtyvän omaisuuden määrän.
 - Selvitys siitä, kuuluuko vakuutuskannan luovutus kilpailulaissa tarkoitetun yrityskauppavalvonnan piiriin

OHJE (kohta 6)

- (6) Finanssivalvonta suosittaa, että edellä kohdassa (2) tarkoitetun hakemuksen toimittamisessa noudatetaan mitä edellä näiden määräyksien ja ohjeiden luvussa 4.5 ohjeistetaan hakemuksen toimittamisesta Finanssivalvontaan.

11 Vakavaraisuuspääoman ylitteen palauttaminen osakkaille ja sisäinen siirto

11.1 Hakemus vakavaraisuuspääoman ylitteen palauttamiseksi osakkaille

- (1) ESKL 7 luvun 10 §:n mukaan eläkelaitos voi ESKL 7 luvun 9 §:ssä säädetyin edellytyksin palauttaa vakavaraisuuspääoman ylitteen osakkaille Finanssivalvonnan suostumuksella.
- (2) AB-eläkesäätiössä vakavaraisuuspääoman ylitteen palautus osakkaille edellyttää lisäksi VoimPL 24 §:n 1 momentissa säädettyjen edellytysten täyttymistä.

OHJE (kohdat 3-5)

- (3) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan ESKL 7 luvun 9 §:n mukainen edellytys vakavaraisuuspääoman ylitteen palautukselle on, että eläkelaitoksen vakavaraisuuspääoma on toisena peräkkäisenä vuonna suurempi kuin vakavaraisuuspääoman enimmäismäärä.
- (4) Finanssivalvonta suosittaa, että Finanssivalvonnalle tehtävä vakavaraisuuspääoman ylitteen palautusta koskeva hakemus sisältää seuraavat asiakirjat ja selvitykset:
 - Selvitys eläkelaitoksen vakavaraisuuspääomasta, vakavaraisuusraja- ja vakavaraisuuspääoman ylitteen määrästä
 - Arviokirjat kiinteistöistä, asunto-osakkeista ja muusta kiinteästä omaisuudesta
 - Tuloslaskelma ja tase
 - Selvitys vakavaraisuuspääoman ylitteen palautuksen edellytysten täyttymisestä
 - Selvitys vakavaraisuuspääoman ylitteen pysyvyydestä
 - Selvitys palautettavasta omaisuudesta ja eläkelaitoksen vakavaraisuudesta palautuksen jälkeen
 - Pöytäkirja eläkelaitoksen hallintoelimen kokouksesta, jossa vakavaraisuuspääoman ylitteen palautuksesta on päätetty
- (5) Finanssivalvonta suosittaa, että edellä kohdassa (1) tarkoitetun hakemuksen toimittamisessa noudatetaan mitä edellä näiden määräyksien ja ohjeiden luvussa 4.5 ohjeistetaan hakemuksen toimittamisesta Finanssivalvontaan.

11.2 Hakemus sisäiseen siirtoon

- (6) Tätä lukua sovelletaan vain AB-eläkesäätiöihin ja AB-eläkekassoihin.
- (7) Jos AB-eläkesäätiön B-osaston varojen arvioidaan tilinpäätöksessä ylittävän eläkevastuun ja muiden velkojen määrän ja varojen kokonaisuudessaan pysyvästi ylittävän B-osaston eläkevastuun ja muiden velkojen määrän, ylitettä vastaavat varat saadaan VoimPL 3 § 2 momentin mukaan siirtää eläkesäätiölain (1774/1995) 6 §:n 3 momentin edellytyksin A-osaston eläkevastuun katteeksi Finanssivalvonnan suostumuksella.
- (8) Finanssivalvonnan oikeus antaa velvoittavia määräyksiä edellä kohdassa (7) tarkoitetusta hakemuksesta ja hakemuksessa annettavista selvityksistä perustuu ESL 6 §:n 7 momenttiin.

- (9) Jos AB-eläkekassan lakisääteistä toimintaa harjoittavan osaston varojen arvioidaan pysyvästi ylittävän tilinpäätöksen yhteydessä saman osaston vastuuvelan ja muiden velkojen määrän, ylitettä vastaavat varat saadaan VoimPL 5 § 2 momentin mukaan siirtää vakuutusksalain (1164/1992) 8 a §:n 2 ja 5 momenttien edellytyksin lisäetuja myöntävän osaston vastuuvelan katteeksi Finanssivalvonnan suostumuksella.
- (10) Finanssivalvonnan oikeus antaa velvoittavia määräyksiä edellä kohdassa (9) tarkoitetusta hakemuksesta ja hakemuksessa annettavista selvityksistä perustuu VKL 8 a §:n 7 momenttiin.

MÄÄRÄYS (kohta 11)

- (11) Finanssivalvonnalle tehtävän hakemuksen tulee sisältää seuraavat asiakirjat ja selvitykset:
- Selvitys eläkelaitoksen vakavaraisuuspääomasta, vakavaraisuusrajasta ja A-osastolle siirrettävissä olevan vakavaraisuuspääoman määrästä
 - Arviokirjat kiinteistöistä, asunto-osakkeista ja muusta kiinteästä omaisuudesta
 - Tuloslaskelma ja tase
 - Selvitys vakavaraisuuspääoman siirron edellytysten täyttymisestä
 - Selvitys vakavaraisuuspääoman pysyvyydestä
 - Selvitys siirrettävästä omaisuudesta ja eläkelaitoksen vakavaraisuudesta palautuksen jälkeen
 - Pöytäkirja eläkelaitoksen hallintoelimen kokouksesta, jossa vakavaraisuuspääoman ylitteen palautuksesta on päätetty

OHJE (kohta 12)

- (12) Finanssivalvonta suosittaa, että edellä kohdissa (7) ja (9) tarkoitetun hakemuksen toimittamisessa noudatetaan mitä edellä näiden määräyksien ja ohjeiden luvussa 4.5 ohjeistetaan hakemuksen toimittamisesta Finanssivalvontaan.

12 Kumotut määräykset ja ohjeet

Nämä määräykset ja ohjeet kumoavat voimaan tullessaan seuraavat Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet:

- Päivitetty määräys- ja ohjekokoelma eläkekassoille 10.1.2017 Dnro FIVA 14/1/2016
- Päivitetty määräys- ja ohjekokoelma eläkesätiöille 10.1.2017 Dnro FIVA 15/01.00/2016